

Egy lapp vers

Mindenütt hasonló a kisebbségek fájdalma, a velük megtörténtek csaknem mindenütt azonosak. De más és más ezeknek a fájdalmaknak a jelenkori fogadtatása. Gyakori, hogy tabuként nem szólnak erről. Divatos ma is az a botor felfogás, miszerint, ha valamiről vagy valakiről nem beszélünk, az nincs, nem létezik. Mennyivel emberibb az a felfogás, amely mindenféle bánat kibeszélését tartja célszerűnek. Példaként álljon itt egy svéd tankönyvben közölt lapp költő verse.

A kis népekre jellemző, hogy értelmiségük mindent vállaló. Valkeapää Nils-Aslak 1943-ban született. Nemcsak költő, író, hanem zeneszerző, énekes és Aillohas néven ismert festőművész is. Verseit finn és svéd nyelvre is lefordítják.

Valkeapää Nils-Asiak

Amikor voltunk

Go mii leimmet

Amikor csak mi voltunk,
amikor magunk között úgy éltünk,
mint a természet része. Vadásztunk, halásztunk.
A megélhetésért öltünk, és úgy tudtuk,
amikor világunk részeként meghalunk,
új életet nyerünk valamely más életből.
A természet részeseként elismertük annak
fensőbbiségét.
A Nagy Szellem földjén éltünk, amit
nekünk adott. A többi teremtményhez hasonlóan éltünk.
Vándoroltunk
mezőkön, havasokon át. Akkor még fényes volt
a Nap
Jöttek aztán ismeretlen emberek, sok idegen vér.
Maguknak akarták, és birtokba vették földjeink egy részét.
Maguknak akarták és növekedtek benne minden javakkal,
amelyek fölneveltek minket.
Mindent akartak, állatainkat, gyarapodást.
Mindent maguknak akartak. A folyókat
és a vizek erejét,
a vasat, minden ércet, erdőt, halat.

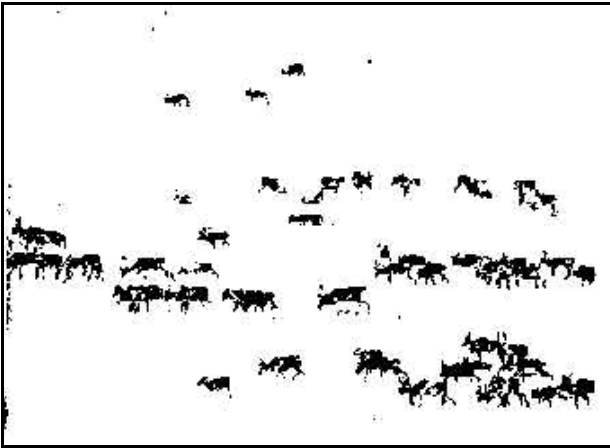
Mindent.

Még minket, magunkat is.

Nehezen süllyedtünk fogolysorba. És így ment ez mindig. Hívatlan vendégnek jussa lett.

De országunkat el nem adtuk. Merthogy miénk, mert részesei vagyunk a természetnek, a vándorlásnak az Anyaföldön.

Ahogy a másik életnek is. Szerettünk volna olyanokat, akik törődnek embertársaikkal. Kitárt karjuk lehetett volna mindnyájunk bölcsője is.

Aillohas: Rénszarvasok

Kínáltuk minden javainkkal vendégeink. Próbáltunk jó fivérük lenni. De jöttek, érkeztek egyre többen a jövevények. Erejük nőtt, mert mi nem menekültünk, szokásaik nem voltak ellenünk.

Mi

nem értettük, miért kellene őket elkerülnünk. Gondoltuk, emberek között ezt nem szabad.

De természetük világunkat követelte. És ennél még többet is.

Egyre többet.

És vittek

mindent. Mára már semmink sem maradt amit elvehetnének.

De ők
nem tudták
– mi sem tudjuk már – anyáknak tekinteni
az Anyaföldet.
Azt, aki az ölében, a karjában,
a térdén,
mindnyájunkat
az emlőjén tart.

Fordította: **Tar Károly**

Alexandru Dohi

Az igazat vallva

La o adică

Még autodidaktaként is
A műveltség cserbenhagy akkor
Itt szétválik a folyó és az ér
A sarkítás legbensődig elér
A félénk határozottan parancsol

A hosszú nélkülözés ellenére
Főtisztelendősége gyerekfejekre hág
A nevetséges dundi kisded jókedv
Mentőöveket oszt keresztet nem vet
Mint a hitetlen, ki körül ég a hely úgy imádkozik

Az idegenlégiós katona sír
Mások előbb még magabiztosan
Most álarc nélkül pánikba esnek
De mert teszik a magukét jól teszik
Boldogok akik minden időben igazat vallnak

Ingerültek száműzöttek elpuhultak
Egy csöndes kávézóban írom ezt
Egy szupercivilizált országban
Kedvem lett volna ebből a zsiros témából
Ódát írni de nedves lelkem nem ég a vágtyól